

El temps que corre

La llum i l'aigua

No la llum del sol que ens il·lumina fins i tot massa aquests mesos d'estiu, no l'aigua de la mar de color enganyosament blau. Vull dir la llum de l'enllumenat públic, producte de l'electricitat, i vull

dir l'aigua que cal embassar en dipòsits, depurar, i conduir amb canonades als domicilis privats. Quan jo tenia pocs anys, al lloc o barri de la Torre, dins el terme municipal de València, que era sobretot un carrer o carretera per on passava el tramvia i pocs cotxes i camions, l'aigua que ens feia servei era la que venia per la séquia, tan clara que les dones hi podien rentar la roba blanca abans de deixar-la córrer a regar els camps, i també l'aigua que trèiem del pou amb poal i corriola o amb una bomba de mà cada matí per rentar-nos la cara. D'aigua *corrent*, amb canonades i aixetes i dutxes, no n'hi havia en aquell barri que no era un llogaret perdut en la muntanya, sinó un carrer quasi urbà i amb tramvia. El consum líquid era curt i costava un esforç físic, la higiene corporal era més aviat laboriosa. Quant a la *llum*, és a dir l'electricitat, era un fet o fenomen incert, que se n'anava i tornava per raons misterioses i remotes, i, a casa, aquesta llum eren les poques bombetes de watts molt escassos, no gaire diferents de les que va inventar Edison, que il·luminaven precàriament amb reflexos groguencs la tenebra interior. I un fogueret elèctric i un noble-ràdio com a únics electrodomèstics. Ara que ja tinc més anys, passe a Xodos uns dies de la segona quinzena d'agost, amb el Penyalosa ocupant les finestres de casa, i rodejat de la més densa concentració de sociòlegs, filòsofs, professors de disciplines diverses, editors, traductors, poetes, periodistes i escriptors (bé, posem que un de cada espècie, com a màxim dos, però tots junts són molts), que es pugua trobar en un poble on deuen passar l'any sencer no més de trenta habitants permanents. Se suposa que som lluny de les ciutats i de les àrees urbanes i de la costa on a les nits la llum artificial inunda fins el racó més petit i amagat. Se suposa que som en un poblet amagat en les profunditats

Joan Francesc Mira

de la muntanya remota. Però la llum, no la difusa i blanca de la lluna, quan n'hi ha, sinó una resplendor extensa de color taronja, ocupa permanentment, tota la nit, totes les nits, l'horitzó que dibuixen les muntanyes.

La resplendor, evidentment, no

és de producció local: ve de molt més avall, de les comarques litorals a seixanta quilòmetres o més de distància d'ací, d'aquells espais urbans i suburbans on l'abundància de focus, fanals, làmpades i lampadaris públics o privats és tan intensa i tan gran que es projecta, reflectida en el cel o en els núvols, fins a aquestes terres interiors i llunyanes.

Vist des d'un avió, en vol nocturn, l'espectacle d'aquestes concentracions de llums urbanes, industrials, litorals, és fascinant, escandalós, i sol ser considerat com a prova fefaent de dinamisme econòmic, de modernitat i de progrés històric. A les fotos que fan els satèl·lits, pareix que la importància de cada territori es mesura per la intensitat i l'extensió d'aquesta llum. És a dir, que n'estem tan contents i pagats, gastant excessos elèctrics inútils que costen tant de produir (València n'és un exemple universal: som els millors), gastant inútilment una energia que s'ha d'acabar, i no a fi que els vianants nocturns vegem per on caminen, sinó per pur balafament i pura exhibició: per no res. I per no res també, per cap benefici real apreciable, tota l'aigua que es gasta buidant i omplint piscines i arruixant gespa tendra i verda en una terra tan seca, i en milions i milions de banys i dutxes estivals en aquesta immensa imitació de Benidorm en què vol convertir-se un país tan eixut com el nostre. No sé si algun dia s'acabaran la llum i l'aigua: sé que mai no n'hi haurà prou. Portarem petroli d'Alaska o de la Patagònia, portarem gas de Sibèria o del Sàhara, portarem aigua del Danubi o del Volga, i mai no serà suficient. Sempre hi haurà més hotels i més piscines per construir, més milers de fanals per encendre, més de tot, mai prou de res. I així passem l'estiu, aprofitant que no ha arribat encara la sequera final, i contemplant de nit el cel il·luminat que ens amaga la llum de les estrelles.

“És a dir, que n'estem tan contents i pagats, gastant excessos elèctrics inútils que costen tant de produir (València n'és un exemple universal: som els millors), gastant inútilment una energia que s'ha d'acabar, i no a fi que els vianants nocturns vegem per on caminen, sinó per pur balafament i pura exhibició: per no res”